De roodborstjes

Reinoudina de Goeje

bron
Reinoudina de Goeje, *De roodborstjes*. J. Vlieger, Amsterdam 1874

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/goej001rood01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

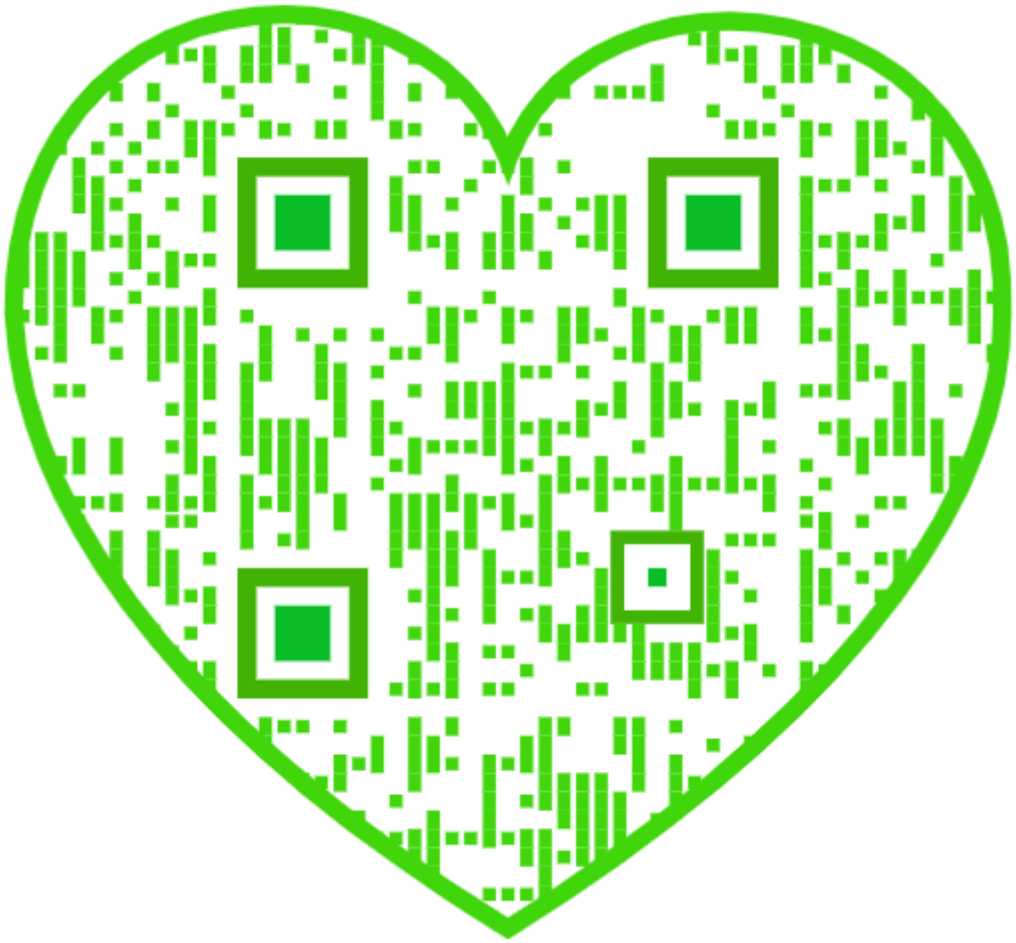

De roodborstjes.

Er waren eens twee vogeltjes die roode borstjes hadden en daarom heetten zij Roodborstjes. Het waren een paar allerliefste kleine beestjes, die den geheelen dag zongen en sprongen van louter pleizier.

Zij woonden in een keurig nestje, dicht bij een grooten tuin en als de vogeltjes 's morgens hun duet floten, kwamen de kinderen en luisterden er naar.

‘Wat zingen die vogeltjes toch mooi,’ zeiden zij dan en probeerden om hetzelfde geluid te maken - maar wat ze konden doen, zoo mooi zingen als de Roodborstjes konden ze niet.

Eens op een dag toen de Roodborstjes weer hun morgenlied aanhieven en de kinderen weer luisterden, kwam er een groote jongen aan. ‘Dat zijn een paar aardige vogeltjes,’ zeide hij, ‘ik zal ze vangen en verkoopen aan den koning.’

En meteen klauterde hij als een kat in de boomen. De Roodborstjes vlogen verschrikt weg, maar de knaap begreep wel dat ze later weer zouden terugkeeren en daarom bleef hij stilletjes zitten, vlak bij het kleine nestje. Hij had een net in zijn hand en toen de Roodborstjes terugkeerden, deed hij het een, twee, drie zoo handig over de vogeltjes en het nestje heen, dat hij ze beide gevangen had.

Maar gelukkig was er een gaatje in het net en daardoor ontsnapte spoedig het eene Roodborstje, het mannetje. Hij hoopte en dacht dat zijn vrouwt je hem zou volgen, maar het arme vogeltje kon niet voort, want het zat stevig gevangen.

Dat was een treurige geschiedenis en het arme beestje voelde zich dan ook diep bedroefd.

‘Ach, laat mij toch vliegen in de vrije lucht,’ smeekte zij, maar de knaap kon de taal der vogels niet verstaan, en hij dacht misschien wel dat het vogeltje vroolijk was, omdat hij haar

t.o. 1

Reinoudina de Goeje, *De roodborstjes*

zette in een kooitje dat hijzelf had gemaakt van koperdraad en dat hij beeldig mooi vond. ‘Het blinkt als goud in de zon.’ zeide hij, maar hoe het kooitje ook schitterde, het kleine Roodborstje vond het niets dan een leelijke gevangenis en liet treurend haar kopje hangen.

‘Zing nu eens mooi,’ sprak de jongen, ‘en eet en drink eens wat.’ En hij deed zaad in het bakje en water in het glaasje, maar al was het zaad lekker en het water frisch - het gevangen vogeltje proefde noch van het een noch van het ander.

‘Wees niet zoo treurig,’ ried de knaap, ‘de toekomst ziet er heerlijk voor u uit, want ik heb groote plannen. Luister eens goed toe: ik zal je naar het hof brengen en gij zult zingen voor de koningin en voor al de prinsen en prinsessen.’

En hij vertelde hoe mooi alles was in het paleis. ‘'t Is al goud en zilver, juweelen en diamanten wat men ziet. Men zit er op gouden stoelen en drinkt er uit gouden bekers. De muren zijn behangen met fluweel en de vloeren ingelegd met edelsteenen.’

Het was er zeker heel, heel prachtig, maar het Roodborstje luisterde niet eens naar de verhalen.

Vogeltjes houden even weinig van paleizen als van huizen en hutjes, en als ze er wonen kiezen ze zich liefst een plekje uit op het dak of onder de goten, nooit in een kamer.

Maar hoeveel het vrouwtje van den Roodborst er ook tegen had om in een kamer te wonen - het hielp niet. De jongen verkocht de kooi met het vogeltje aan den portier van het hof, deze gaf het beestje aan een lakei; de lakei bood het weer een der bedienden aan, die boven hem stonden en deze weer.... maar neen, het kleine Roodborstje kon zich later niet herinneren in hoeveel handen het kooitje wel geweest was, voordat zij eindelijk aangeland was bij den koning en de koningin.

De koningin keek met belangstelling naar het vogeltje.

‘Dat beestje is niet vroolijk,’ zeide zij en met hare eigene koninklijke handen stak zij voor het Roodborstje een klontje suiker door de tralien. ‘Dat zal smaken,’ dacht zij, doch het vogeltje keek er niet eens naar. Het bleef onbewegelijk en treurig zitten.

‘Hoe onvriendelijk,’ zeiden de hovelingen, ‘zij moest Uwe Majesteit met een mooi liedje bedanken.’

‘Laat maar,’ sprak de koningin, ‘het is de verlegenheid. Over een paar dagen zal Roodborstje wel gewend zijn.’

En op bevel der koningin hing men het kooitje met het vogeltje aan een gouden spijker op in de troonzaal, dicht bij de plaats waar zijzelve zat.

Toen het andere Roodborstje zag dat zijn vrouwtje gevangen bleef, was hij zoo treurig, zoo treurig dat hij niet wist wat hij zou beginnen. Hij had zichzelf een beetje bezeerd aan het net en kon niet dan met moeite vliegen, maar dat voelde hij nauwelijks. Hij dacht niet aan zichzelf, hij dacht slechts aan zijn vrouwtje, waar hij zooveel van hield en dat hij nu wellicht nooit zou terugzien. ‘Waar is zij toch, waar is zij toch?’ vroeg hij, maar hij kreeg geen antwoord op die vraag.

t.o. 2

Diep bedroefd keek hij naar het plekje waar nog zoo kort geleden zijn nestje was geweest en bedacht misschien dat hij wijzer zou gedaan hebben, als hij het nestje gebouwd had in een boom, waar geen jongens in konden klimmen.

'Wat zijn de menschen en vooral de jongens toch slechte en wreede wezens,' zeide hij, 'en ondankbaar ook,' voegde hij er bij en daar had hij gelijk aan.

Wat hadden de vogeltjes niet al gedaan voor de menschen! Zij hadden al het ongedierte voor hen van de rozen afgezocht en honderden rupsen, die begonnen te knagen aan de appelen pereboomen, netjes weggepikt. En behalve dit alles, hoe was elke dag vervroolijkt door hun gekwinkeleer en gezang. Het zou lang niet zoo gezellig zijn in de bosschen en de tuinen als er geen zingende vogeltjes waren.

Dit alles overdacht Roodborstje, terwijl hij met het kopje in de veeren gedoken zat te wiegelen op een takje, waar hij zoo dikwijls had gezeten met zijn vrouwtje.

'Ja, ja, de menschen zijn heel slecht, heel wreed en heel ondankbaar,' dacht het vogeltje maar eindelijk begreep hij dat al dit klagen hem niets hielp. 'Ik moet liever mijn vrouwtje gaan zoeken,' zeide hij en dat was een heel verstandig besluit van het Roodborstje.

Alleen, het was nog niet zoo heel gemakkelijk om te weten hoe en waar hij zou zoeken.

Moest hij rechts of links gaan?

Moest hij den Zuidelijken, den Oostelijken, den Noordelijken kant uitvliegen, of wel was zijn vrouwtje in het Westen te vinden?

Wie kon en zou het hem zeggen? - dat begreep hij niet. Hij keek eens rond, doch werd niet veel wijzer, want hoe hij keek en weer keek, hij zag nergens wat hij zocht. Er bleef hem dus niets over dan maar op goed geluk de wereld in te vliegen en dat deed hij dan ook. Een, twee, drie, daar vloog het vogeltje heen en wie hem zoo door de lucht zag zwieren, zou waarlijk niet gezegd hebben dat hij zooveel verdriet had, want het was net alsof hij een reisje maakte voor louter pleizier.

Maar pleizierig was de reis waarlijk niet, want hij vloog heel alleen, terwijl hij gewend was zoo gezellig met zijn vrouwtje te vliegen.

Waren zij vermoeid, dan gingen ze uitrusten en gebruikten gezamenlijk hun middagmaal, nu moest hij heel alleen eten en dat was natuurlijk erg ongezellig.

Terwijl hij over dat alles dacht en op een takje zat uit te rusten, kwam Minette, een mooie gestreepte poes, met een zacht velletje en een langen staart en een paar groote, groene oogen, stilletjes aangeslopen bij Roodborstje.

Zij dacht: 'wat een lief vogeltje is dat. Het zal vast wel lekker zijn,' en zij deed een sprong en hoopte Roodborstje te vangen, maar Roodborstje vloog vlug op een hooger takje en riep: 'mis poes.'

'Ik had geen kwaad in den zin,' jokte de poes.

'Toch ook niet veel goeds,' dacht het Roodborstje.

'Neen waarlijk,' sprak Minette, 'ik wilde slechts een praatje met u maken. Hoe vaart uw vrouwtje?'

'Ik ga haar zoeken,' zeide Roodborstje en vertelde de treurige geschiedenis.

t.o. 3

t.o. 4

Minette dacht na en vroeg of zij een beetje wilde helpen zoeken. ‘Ik heb een zeer fijn ruikend neusje,’ zeide zij, ‘en ik mag gaarne vogels pleizier doen. Neem mijn geleide maar aan, wij zullen samen recht gezellig reizen. Gij gaat zitten op mijn rug en ik snuffel overal rond om uw vrouwtje te vinden.’

Poesje stelde de zaak heel prettig voor, maar het Roodborstje vertrouwde die vriendelijkheid niet. Hij wist wel dat vogels en katten onmogelijk vrienden kunnen zijn en daardoor maakte hij geen gebruik van de aanbieding en vloog weg na beleefd gegroet te hebben.

‘Miaauw,’ deed poes, het vogeltje nakijkende en dat beteekende waarschijnlijk: ‘hoe vervelend dat ge mij ontsnapt zijt.’

Roodborstje was echter in zijn schik dat hij weer veilig in de vrije lucht was en hij vloog weer met vernieuwden moed een heel eind ver tot dicht bij een groot meer. Daar ging hij even uitrusten op een rots, maar - hoe hij verschrikte! - want daar was dicht bij hem een groote nachtuil.

‘Wat doet gij hier in mijn woning?’ kraste de uil.

‘Ik zoek mijn vrouwtje, mijn lief klein vrouwtje. Een booze knaap heeft mij haar ontstolen en ik weet niet waar zij is. Hebt gij haar ook gezien?’ vroeg het Roodborstje.

‘Had zij geen rood borstje?’ vroeg de uil.

‘Ja, ja,’ klonk het antwoord.

‘En een paar mooie oogen?’

‘Ja, ja, weet gij waar zij is? vroeg het Roodborstje.’

‘Dat zou ik denken,’ sprak de uil, ‘ze is niet ver van hier.’

‘Waar dan?’

‘Onder mijn vleugel op een lekker warm, zacht plekje,’ zeide de uil, maar hij keek het vogeltje daarbij aan met oogen alsof hij hem wilde opeten.

‘Ik vertrouw die zaak niet,’ dacht Roodborstje en vloog weg zoo hard als hij kon.

En dat was heel gelukkig, want anders zou zijn vrouwtje hem nooit hebben teruggezien. Roodborstje rilde nog als hij er aan dacht hoe boosaardig de uil hem had aangekeken, terwijl hij zoo vriendelijk vertelde over dat lekkere, zachte, warme plekje onder zijn vleugels.

‘Wat zijn er toch veel gevaren op reis,’ dacht Roodborstje, en dat is ook zoo. Zoo'n mooi klein vogeltje is aan allerlei gevaren blootgesteld.

Nauwelijks was het een half uur geleden dat het vogeltje ontsnapt was aan de klauwen van den uil of daar was hij vlak tegenover een vos, die zijn bek al wijd geopend had om er het Roodborstje in op te vangen, maar gelukkig zag deze het nog bijtijds en bleef zoo hoog, dat de vos hem niet kon bereiken.

‘Goeden morgen,’ zeide de vos. Het vogeltje beantwoordde dezen groet en vroeg, of de vos ook wist waar zijn vrouwtje was.

‘Jawel,’ antwoordde de vos. ‘Zij is eene voorname dame geworden en woont in een paleis. Laat mij de mooiste veer uit uw borstje nemen en ik zal u bij haar brengen,’ liet hij er op volgen.

Roodborstje keek eens naar zijn veertjes. Hij hield er eigenlijk niet van om zich veertjes uit te trekken, maar hij zeide: ‘deze?’ terwijl hij met zijn bekje er naar wees.

t.o. 5

‘Mijne oogen zijn al zoo slecht, ik word oud,’ sprak de vos; ‘kom een weinig meer naar beneden, dan kan ik het beter zien.’

‘'t Oude deuntje,’ dacht het Roodborstje en voelde al even weinig lust om zoo heel dicht bij den vos te komen als bij den uil en de poes. ‘Ik zal betalen als ik terugkom,’ zeide hij, ‘zeg mij maar eerst waar ik mijn vrouwtje kan vinden,’ maar de vos en het Roodborstje waren beiden slim en dus kwamen ze niet veel verder met elkander.

‘Eerst het veertje,’ sprak de vos, die daarmede eigenlijk heel iets anders bedoelde. Hij had namelijk honger en wilde Roodborstje opeten met veeren en al.

Toen het Roodborstje dit begreep, vloog hij weg, terwijl hij nog eens overdacht wat hij gehoord had van ‘wonen in een paleis.’

Roodborstje was wel eens meer in de stad geweest en hij besloot daar nu heen te gaan, want hij wist wel dat er geen paleizen in de dichte bosschen waren.

Spoedig was hij dichter bij de plaatsen waar de menschen wonen, want hij zag een klein jongetje onder een boom.

Het was de kleine Albert, die wel eens gehoord had dat men vogeltjes zeer gemakkelijk kan vangen, als men ze zout op den staart strooit.

Toen hij nu Roodborstje zag kwam hem dat op eens in de gedachte. ‘Hoe jammer,’ dacht hij, ‘dat ik geen zout heb, dan zou ik dat mooie beestje eens zien te vangen,’ en hij keek naar het vogeltje met die mooie, roode veertjes en hij geloofde dat hij nog nooit in zijn leven mooier diertje had gezien.

Zoo prachtig rood van voren en zoo'n beeldig lief kopje, het was een genot om er naar te kijken. Maar het ging Albert zooals het vele kinderen gaat - hij had niet genoeg aan het kijken alleen.

Hij wilde het beestje in de handen hebben, en dat was heel dom.

Kapellen en bloemen en vogels zijn heel mooi als men ze niet aanraakt, maar als men de kapel in de hand neemt of in een doosje doet, verdwijnt al het mooi van de vleugeltjes en de bloemen verflensen als men ze plukt.

En de vogels? Ze laten zich gelukkig niet zoo heel gemakkelijk vangen door de kinderen, maar anders is het voor hen ook recht treurig om in een nauw en klein kooitje opgesloten te zitten, terwijl zij het zoo ruim en frisch gewend zijn.

Aan dit alles dacht de kleine Albert volstrekt niet. Hij keek naar het vogeltje en toen naar de kleine witte steentjes, die hij in zijn hand had en waar hij mede speelde. ‘Zou ik die niet kunnen gebruiken in plaats van zout?’ dacht hij en hij deed de steentjes heel, heel voorzichtig in zijn linkerhand en wilde ze toen op het staartje van Roodborstje leggen.

‘En als dat gedaan is vang ik hem met de rechterhand,’ - aldus was het plan. Maar zoodra Albert zich verroerde - hip! weg was het vogeltje.

Roodborstje had niet den minsten lust zich te laten vangen.

‘Wat een kwade jongen,’ dacht hij.

‘Hoe jammer dat ik geen zout bij mij had,’ dacht Albert en hij liep hard naar huis terug en vroeg aan Mietje de keukenmeid om wat zout.

t.o. 6

Deze gaf het hem en toen zat hij verder den geheelen morgen met het grootste geduld te wachten of het vogeltje weer zou terugkeeren, maar wie er kwam - Roodborstje niet.

Roodborstje was in de stad en hij vloog van het eene dak naar het andere en hij zong de liederen die zijn vrouwtje kende. ‘Misschien hoort zij het dan wel,’ hoopte hij en ja waarlijk! wat een geluk! eens op een dag hoorde hij haar antwoord.

Het klonk zacht en droevig, maar Roodborstje kende dat geluid en hij vloog naar de plaats waar hij het hoorde.

‘Hoor, hoor,’ zeide de koningin, ‘mijn mooi vogeltje begint te zingen. Nu is zij aan het hofleven gewend,’ en de koning en al de heeren en dames van het hof luisterden naar het gezang.

‘Hoe mooi en hoe helder klinkt dat,’ zeiden zij.

‘Het is net alsof er twee vogeltjes zijn,’ sprak de koning.

‘Ja, men zou zeggen dat het geluid van buiten komt,’ hernam de koningin en zij keek naar het raam en daar zat Roodborstje te zingen.

De menschen konden niet verstaan wat het eene Roodborstje zong en wat het andere in het kooitje antwoordde, maar zij begrepen toch heel goed dat die beiden elkander heel wat hadden te vertellen.

Zij luisterden en zij luisterden en eindelijk zeide de koningin: ‘ik begrijp alles.’

‘Wat dan,’ vroeg de koning.

‘Ik versta het lied der vogelen,’ antwoordde de koningin en zij gaf bevel om het kooitje te openen en toen nam zij het vogeltje en zette het op haar vinger.

‘Nu zal haar lied niet meer zoo droevig klinken,’ voorspelde de koningin en zij had gelijk.

Zoodra Roodborstje zich vrijer voelde klonk ook haar stem weer vroolijk en opgewekt en toen de koningin haar geheel vrij liet en zij met het andere Roodborstje wegvloog, toen klonk het lied weer als van ouds.

Wat waren die beide Roodborstjes gelukkig dat ze elkander weerom hadden gevonden!

Ze werden maar niet moede van gedurig weer op nieuw te zingen van hun geluk.

Het was hun alsof de zon nog nooit zoo heerlijk geschenen had als op dezen dag en alsof alles er veel vriendelijker en vroolijker uitzag dan gewoonlijk. Al zingende bouwden zij een keurig mooi nieuw nestje, maar niet op het oude plekje.

O heden neen. Zij zochten een plaatsje uit dat zoo geheel verstopt was tusschen bloemen en takken en bladeren, dat niemand het kon vinden en daar zaten zij van den vroegen morgen tot den laten avond te zingen, en ieder die de taal der vogelen kan verstaan, hoort hoe ze zingen: ‘laat ons vrij, laat ons vrij.’

Want slechts in vrijheid, is voor ons blijheid.